

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 215g/2022

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor
460 alin. (8) din Codul de procedură penală și
261 lit. h) din Codul de procedură civilă

(suspendarea executării hotărârii în limitele cererii de revizuire)

CHIȘINĂU
2 martie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 14 decembrie 2022,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 2 martie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 460 alin. (8) din Codul de procedură penală și 261 lit. h) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl Ion Gherman și dna Ala Gherman, părți în dosarul nr. 2r-2261/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dnii judecători Iurie Cotruță și Denis Băbălău și dna judecătoarea Olga Cojocaru de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează:

4. Prin sentința Judecătoriai Râșcani, municipiul Chișinău, din 25 iunie 2013, dl Ion Gherman a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii de escrocherie în formă gravă. Totodată, instanța a admis parțial acțiunea civilă formulată de SRL „Elvitis-Com” în calitate de parte civilă și a dispus încasarea, din contul dlui Ion Gherman și al SRL „Penomet Grup”, a prejudiciului material provocat. Prin decizia din 19 iunie 2014, instanța de apel a modificat sentința primei instanțe doar cu privire la pedeapsa principală și la pedeapsa complementară aplicate dlui Ion Gherman.

5. La 2 octombrie 2018, dl Anatolie Bănărescu, executor judecătoresc, a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, un demers cu privire la confirmarea încheierii de transmitere a unui bun imobil în proprietatea creditorului SRL „Elvitis-Com”.

6. Ulterior, prin ordonanța din 26 aprilie 2021, dna Lucia Andriuța, procuror în cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, oficiul Râșcani, a inițiat procedura de revizuire a procesului penal în cauza penală de condamnare a dlui Ion Gherman, în vederea cercetării unor circumstanțe noi.

7. Din acest motiv, dl Ion Gherman i-a solicitat instanței de judecată care examinează legalitatea încheierii executorului judecătoresc să suspende

procesul în conformitate cu articolul 261 lit. h) din Codul de procedură civilă. Potrivit acestei norme, instanța judecătorească poate suspenda procesul dacă cauza nu poate fi judecată înainte de soluționarea altei cauze conexe. Instanța de judecată a respins cererea de suspendare.

8. Totodată, dl Ion Gherman i-a adresat mai multe cereri Procurorului General cu privire la formularea unui demers de suspendare a executării hotărârii în limitele cererii de revizuire, în conformitate cu articolul 460 alin. (8) din Codul de procedură penală. Procuratura Republicii Moldova i-a răspuns că nu poate suspenda executarea hotărârii judecătorești, ci doar poate formula un demers în acest sens. Doar după efectuarea tuturor acțiunilor procesuale necesare, procurorul care a dispus deschiderea procedurii de revizuire se va putea pronunța și asupra acestei soluții.

9. La 24 iunie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis demersul executorului judecătoresc și a confirmat încheierea de transmitere a bunului imobil în proprietatea creditorului. Încheierea Judecătoriai Chișinău a fost contestată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău de către debitorul Ion Gherman și coproprietara Ala Gherman.

10. În cadrul procedurii de recurs, dl Ion Gherman și dna Ala Gherman au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 460 alin. (8) din Codul de procedură penală și 261 lit. h) din Codul de procedură civilă.

11. Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 9 Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

13. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 460

Deschiderea procedurii de revizuire

„[...]

(8) În tot timpul efectuării cercetării circumstanțelor noi descoperite, Procurorul General este în drept de a înainta demers de suspendare a executării hotărârii în limitele cererii de revizuire.”

14. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 261

Dreptul instanței de a suspenda procesul

„La cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească poate suspenda procesul în cazul în care:

[...]

h) cauza nu poate fi judecată înainte de soluționarea unei alte cauze conexe.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

15. Autorul consideră că ordonanța procurorului prin care s-a inițiat revizuirea procesului penal conține suficiente circumstanțe noi care demonstrează că nu are datorii față de creditor și, prin urmare, creditorul nu este îndreptățit să fie despăgubit. În aceste condiții, autorul susține că procedura de executare silită a acțiunii civile urmează a fi suspendată.

16. Autorul pretinde că din prevederile articolului 460 alin. (8) din Codul de procedură penală rezultă că Procurorul General are o competență facultativă de a solicita suspendarea executării hotărârii, iar demersul acestuia nu are putere executorie, fapt care nu garantează dreptul la proprietate privată. Totodată, norma nu precizează în ce mod Procurorul General este informat despre necesitatea suspendării executării unei hotărâri și către cine este înaintat demersul respectiv.

17. Suplimentar, autorul susține că prevederile contestate nu includ textul „atât cu privire la latura penală, cât și cu privire la latura civilă” care se regăsește în articolul 458 alin. (1) din Codul de procedură penală. Autorul consideră că aceste norme ar trebui coroborate.

18. În concluzie, autorul susține că prevederile contestate ar trebui să oblige Procurorul General să emită o ordonanță de suspendare a executării hotărârii atât cu privire la latura penală, cât și cu privire la latura civilă.

19. Totodată, autorul contestă și articolul 261 lit. h) din Codul de procedură civilă care prevede că instanța judecătorească poate suspenda procesul dacă cauza nu poate fi judecată înainte de soluționarea unei alte cauze conexe.

20. Autorul sesizării susține că prevederile contestate nu corespund exigențelor calității legii și, prin urmare, contravin articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 9 [*principiile fundamentale privind proprietatea*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 46 [*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*], 54

[*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și 127 [*proprietatea*] din Constituție.

B. Aprecierea Curții

21. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

22. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

23. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

24. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 460 alin. (8) din Codul de procedură penală, care stabilește că, în perioada efectuării cercetării circumstanțelor noi descoperite, Procurorul General poate înainta un demers de suspendare a executării hotărârii în limitele cererii de revizuire. Obiectul excepției de neconstituționalitate este și articolul 261 lit. h) din Codul de procedură civilă, care prevede că, la cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească poate suspenda procesul în cazul în care cauza nu poate fi judecată înainte de soluționarea unei alte cauze conexe. Curtea constată că acestea nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

25. Curtea notează că o altă condiție pentru formularea excepției de neconstituționalitate o constituie aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea punctul 1 din dispozitivul HCC nr.2 din 9 februarie 2016, DCC nr.123 din 13 septembrie 2022, § 16).

26. Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă care are ca obiect examinarea unui recurs împotriva unei încheieri emise de prima instanță prin care a fost confirmată încheierea executorului judecătoresc privind transmiterea în proprietatea creditorului a unui bun imobil (a se vedea §§ 9-10 *supra*).

27. Totodată, Curtea observă că articolul 460 alin. (8) din Codul de procedură penală contestat de autor se referă la posibilitatea Procurorului General de a solicita suspendarea executării hotărârii a cărei revizuire s-a solicitat la faza cercetării noilor circumstanțe. Dat fiind faptul că obiectul controlului judecătoresc îl constituie încheierea judecătorească de confirmare a transmiterii unui bun imobil de către debitor în proprietatea creditorului, Curtea nu poate constata în ce măsură această prevedere contestată ar putea fi aplicată de către instanța de judecată la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate. Totuși, Curtea observă existența unor garanții suficiente prin aplicarea articolului 261 lit. h) din Codul de procedură civilă. De altfel, autorul sesizării a recurs la acest remediu atunci când i-a solicitat primei instanțe de judecată să suspende procesul în legătură cu inițierea procedurii de revizuire a procesului penal de către procuror, în vederea cercetării unor circumstanțe noi.

28. Având în vedere existența acestui remediu, Curtea nu poate constata existența vreunei ingerințe în drepturile fundamentale invocate de autorul sesizării.

29. Așadar, Curtea observă că problema ridicată de autorul excepției nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și de aplicare a legii în condițiile unor circumstanțe particulare ale cauzelor, a cărei rezolvare le revine instanțelor de judecată (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 135 din 27 septembrie 2022, § 37).

30. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea nr. 215g/2022 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 460 alin. (8) din Codul de procedură penală și 261 lit. h) din Codul de procedură civilă, ridicată de dl Ion Gherman și dna Ala Gherman, părți în dosarul nr. 2r-2261/2022, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 2 martie 2023
DCC nr. 22
Dosarul nr. 215g/2022*